Бæрæгбон æгъдауæй федауй

Праздник положен по обычаю

Дигорæ, №2 2006

paragraph 1.

1.1.

Нæ	**адæмон**	**бæрæгбæнттæ**	**медесгун**					
нæ	адæмон	бæрæгбæн -тт -æ	медес -гун					
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	народный	праздник PL NOM	содержание ADJ					
æма	**федауцæ**	**ке**	**’**	**нцæ**	**,**	**уобæл**	**дзорун**	**дæр**
æма	федауцæ	ке		æнцæ		уобæл	дзор -ун	дæр
и/но/чтобы/что	изящный	кто,что.GEN/что		быть.PRS.3PL		он,она.SUPER	говорить INF	FOC
нæ	**гъæуй**	**-**	**æности**					
нæ	гъæ -уй	-	æнос -т -и					
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	нуждаться/быть.нужным PRS.3SG		век PL GEN/INESS					
дæргъи	**сæбæл**	**ку**	**цийнæ**					
дæргъ -и	сæбæл	ку	цийн -æ					
длина GEN/INESS	3PL.ENCL.SUPER	когда/если	радость NOM					
кæнæн	**.**							
кæн -æн								
делать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ								

1.2.

Фал	**фæлтæрæй-фæлтæрмæ**					
фал	фæлтæр -æй - фæлтæр -мæ					
однако	период,смена,поколение/слой ABL период,смена,поколение/слой ALL					
цæугæй	**нæ**	**еци**	**хæзнати**	**медес**		
цæу -г -æй	нæ	еци	хæзна -т -и	медес		
идти CONV ABL	NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	тот	сокровище PL GEN/INESS	содержание		
еуцæй-бæрцæдæр	**радзæгъæлтæ**	**’**	**й**	**æма**	**абони**	
еуцæй-бæрцæдæр	ра- дзæгъæл -т -æ		æй	æма	абони	
	PREF напрасный PL NOM		быть.PRS.3SG	и/но/чтобы/что	сегодня	
хъæбæр	**сагъæссаг**	**æй**	**сæйраг**	**фарста**	**: «**	**Кæд**
хъæбæр	сагъæссаг	æй	сæйраг	фарста		кæд
очень/сильный,крепкий	важный.вопрос	быть.PRS.3SG	главный	вопрос		когда/если
æма	**куд**	**бæрæг**	**кæнгæ**	**’**	**нцæ**	
æма	куд	бæрæг	кæн -гæ		æнцæ	
и/но/чтобы/что	как/как-то,именно	известный/определенный	делать CONV		быть.PRS.3PL	
нæ	**адæмон**	**бæрæгбæнттæ**	**?»**			
нæ	адæм -он	бæрæгбæн -тт -æ				
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	народ ADJ	праздник PL NOM				

1.3.

Нерæнгæ	**нæдæр**	**нæ**	**хестæртæ**	**,**	**нæдæр**
нерæнгæ	нæдæр	нæ	хестæр -т -æ		нæдæр
до.сих.пор	ни	NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	старший PL NOM		ни

нæ ахургæндтæ еци фарстайæн æмхузон
нæ ахургæнд -т -æ еци фарста -йæн æмхузон
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL образованный/ученый PL NOM тот вопрос DAT похожий,равный

фæндонмæ нæма æрцудæнцæ .
фæндон -мæ нæма æр- цуд -æнцæ
воля/решение/предложение/вдоволь ALL еще.не PREF идти PST.INTR.3PL

1.4. **Уогæ ба еци гъуддаг уотæ зин**
уогæ ба еци гъуддаг уотæ зин
впрочем,на.самом.деле CONTR тот дело,событие так сложный

исаразæн нæй -
ис- араз -æн нæй -
PREF изготовлять PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ быть.PRS.3SG.NEG

гъæуй фиццагидæр еумæйагæй
гъæ -уй фиццаг -и -дæр еумæйаг -æй
нуждаться/быть.нужным PRS.3SG первый GEN/INESS COMPAR/FOC общий ABL

баунаффæ кæнун .
ба- унафф -æ кæн -ун
PREF совет/решение NOM делать INF/PRS.1SG

1.5. **Нæ дзубандийæн ба федар бундор**
нæ дзубанди -йæн ба федар бундор
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL речь DAT CONTR крепость,выносливость основание

дæр ес - нæ фидтæлтин таурæгътæ
дæр ес - нæ фидтæлт -ин таурæгъ -т -æ
FOC EXT NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL отец.PL/предки ADJ рассказ PL NOM

æма имисуйнæгтæ .
æма имисуйнæг -т -æ
и/но/чтобы/что воспоминание PL NOM

1.6. **Газзет « Дигори » нур къуар анзи мухургонд**
газзет Дигор -и нур къуар анз -и мухургонд
газета Дигора GEN/INESS теперь несколько/группа год GEN/INESS напечатанный

æрцæуй дигорон къæлиндар , кæцими бæрæггонд
æр- цæу -й дигорон къæлиндар кæцими бæрæггонд
PREF идти PRS.3SG дигорский календарь который.INESS отмеченный

фæуунцæ , анзи дæргъи ци
фæуунцæ анз -и дæргъ -и ци
заканчивать.PRS.3PL/бывать.PRS.3PL год GEN/INESS длина GEN/INESS что

бæрæгбæнттæ фæббæрæг кæнæн ,
бæрæгбæн -тт -æ фæб- бæрæг кæн -æн
праздник PL NOM PREF известный/определенный делать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

етæ .
етæ
они,те

1.7. **Фал си** ,
фал си
однако 3SG.ENCL.INESS/3PL.ENCL.INESS/3SG.ENCL.ABL/3PL.ENCL.ABL

гъулæггагæн , **райервæзуй** **дузæрдуггаг**
гъулæгг -аг -æн ра- йервæз -уй дузæрдугг -аг
неприятный SUF DAT PREF спасаться PRS.3SG сомнение/сомневающийся SUF

хабæрттæ **дæр** .
хабæр -т -тæ дæр
событие,дело PL PST.2SG FOC

1.8. **Уомæ** **гæсгæ** **ба** , 2006 **анзи** **къæлиндар** **цæттæ** **гæнгæй**
уомæ гæсгæ ба анз -и къæлиндар цæттæ гæн -г -æй
он,она.ALL судя CONTR год GEN/INESS календарь готовый делать CONV ABL

, **евгъуд** **анзи** **нæ** **газзети** (№28) **ниммухур**
евгъуд анз -и нæ газзет -и ним- мухур
прошлый год GEN/INESS NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL газета GEN/INESS PREF печать

кодтан , **нæ** **зундгонд** **ахургонд**
код -т -ан нæ зундгонд ахургонд
делать TR PST.1PL NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL знаменитый образованный/ученый

Гарданти **Михал** 1901 - 1903 **æнзти** **ци** **къæлиндар**
Гардан -т -и Михал - æнз -т -и ци къæлиндар
Гардан PL GEN/INESS Михаил год PL GEN/INESS что календарь

исаразта , **уой** .
ис- аразт -а уой
PREF изготовлять PST.TR.3SG быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN

1.9. **Мухур** **ба** ’ **й** **уой** **туххæй**
мухур ба æй уой туххæй
печать CONTR 3SG.ENCL.GEN быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN ради,из-за/о

никкодтан **æма** **нæмæ** **цæмæй**
ник- код -т -ан æма нæмæ цæмæй
PREF делать TR PST.1PL и/но/чтобы/что 1PL.ENCL.ALL чтобы/что.ABL

газзеткæсгутæй **еци** **гъуддаги** **бæлвурд**
газзет кæс -гу -т -æй еци гъуддаг -и бæлвурд
газета смотреть/читать/казаться PART.PRS PL ABL тот дело,событие GEN/INESS точный

зæгъуйнæгтæ **кæмæ** **ес** , **етæ** **нæмæ** **сæ**
зæгъ -уйнаг -т -æ кæмæ ес етæ нæмæ сæ
сказать PART.FUT PL NOM кто.ALL EXT они,те 1PL.ENCL.ALL POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN

гъудитæ **ниффинсонцæ** .
гъуди -т -æ ниф- финс -онцæ
мысль PL NOM PREF писать SUBJ.3PL

1.10. **Фал** **неке** **фезмалдæй** , **неке**
фал неке фе- змалд -æй неке
однако никто.NOM/никто.GEN PREF двигаться PST.INTR.3SG никто.NOM/никто.GEN

байархайдта ...
бай- архайд -т -а
PREF действовать,стараться TR PST.TR.3SG

paragraph 2.

2.1. **Уомæ** **гæсгæ ба** 2006 **анзæн** **ци** **къæлиндар** **ниммухур** **кодтан**
уомæ гæсгæ ба анз -æн ци къæлиндар ним- мухур код -т -ан
он,она.ALL судя CONTR год DAT что календарь PREF печать делать TR PST.1PL
(2005 **анзи** №36 **æма** 2006 №1), **уомæн** **æ**
анз -и æма уомæн æ
год GEN/INESS и/но/чтобы/что он,она.DAT POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN
бундорæн **райстан** **зундгонд** **журналист** **æма**
бундор -æн ра- йст -ан зундгонд журналист æма
основание DAT PREF брать/доставать/получать PST.1PL знаменитый журналист и/но/чтобы/что
этнограф **Цгъойти** **Хазбий** **арæзт**
этнограф Цгъой -т -и Хазби -й арæзт
этнограф Цгоев PL GEN/INESS Хазби GEN/INESS изготовлять.PART.PST/устройство
æма **нæхе** **раздæриккон** **къæлиндартæ** .
æма нæхе раздæр :икк -он къæлиндар -т -æ
и/но/чтобы/что 1PL.REFL.GEN/POSS.REFL.1PL раньше ADJ календарь PL NOM

2.2. **Уотæ** **нæ** **зæгъæн** , **æма**
уотæ нæ зæгъ -æн æма
так NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL сказать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ и/но/чтобы/что
си **алцидæр** **раст**
си алцидæр раст
3SG.ENCL.INESS/3PL.ENCL.INESS/3SG.ENCL.ABL/3PL.ENCL.ABL всякий правда/прямой
амунд **æй** .
амунд æй
объяснение быть.PRS.3SG

2.3. **Уой** **фæдбæл** **нæмæ** **нæ**
уой фæд -бæл нæмæ нæ
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN след SUPER 1PL.ENCL.ALL NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL
газзеткæсгутæй **дæр** **кадæртæ**
газзет кæс -гу -т -æй дæр кадæр -т -æ
газета смотреть/читать/казаться PART.PRS PL ABL FOC кто-то PL NOM
æрбадзурдтонцæ .
æрба- дзурд -т -онцæ
PREF говорить TR PST.TR.3PL

2.4. **Зæгъæн** , **Хортити** **Максим** **нин**
зæгъ -æн Хорти -т -и Максим нин
сказать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ Хортиев PL GEN/INESS Максим 1PL.ENCL.DAT

фегъосун **кодта** : « **Ци** **ирон-дигорон**
фе- гъос -ун код -т -а ци ирон-дигорон
PREF слушать,слушаться INF/PRS.1SG делать TR PST.TR.3SG что иронско-дигорский

къæлиндар » **ниммухур** **кодтайтæ** , **уоми** , **мæнмæ** **гæсгæ** ,
къæлиндар ним- мухур код -т -айтæ уоми мæнмæ гæсгæ
календарь PREF печать делать TR PST.2PL там/он,она.INESS я.ALL судя

æруагътайтæ **еу**
æр- уагът -айтæ еу
PREF разрешать,пускать,оставлять PST.2PL ITER/один

рæдуд .
рæдуд
ошибкаться,заблуждаться.PART.PST/ошибка

2.5. **Æз** **мæхуæдæг** **устурдигойраг** **дæн** **æма** **минкъий**
æз мæхуæдæг устурдигойраг дæн æма минкъий
я 1SG.REFL житель.Стыр-Дигоры быть.PRS.1SG и/но/чтобы/что маленький

биццеуæй **нурмæ** **багъуди** **кодтон** :
биццеу -æй нур -мæ ба- гъуди код -т -он
мальчик ABL теперь ALL PREF мысль делать TR PST.TR.1SG

басилтæ **кæнианæ** **цуппæрæни** **изæрæй** (
басилт -æ кæн -ианæ цуппæрæн -и изæр -æй
праздник.Нового.года/колядки/январь NOM делать OPT.1PL четверг GEN/INESS вечер ABL

майрæнæхсæви) **Басилтæй** **Фацбадæнтæмæ**
майрæнæхсæв -и Басилт -æй Фацбадæн -т -æмæ
ночь.Девы.Марии GEN/INESS праздник.Нового.года/колядки/январь ABL Фасбаден PL ALL

ба **ма** **гъæуидæ** **дууæ**
ба ма гъæу -идæ дуу -æ
CONTR NEG/ещё/и/но/чтобы/что нуждаться/быть.нужным OPT.3SG два NOM

къуæрей **æма** **сæ** **кæнун**
къуæре -й æма сæ кæн -ун
неделя GEN/INESS и/но/чтобы/что POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN делать INF

райдайиуонцæ 28 **январи** .
ра- йдай -иуонцæ январ -и
PREF начинать(ся) OPT.3PL январь GEN/INESS

paragraph 3.

3.1. **Еске** **зæгъдзæнæй** , **гъома** , **уæд**
еске зæгъ -дзæнæй гъома уæд
чей-либо/кто-либо сказать FUT.3SG DISC тогда/быть.IMP.3SG

бæрæгбон **феврали** **уæнгæ** **ку**
бæрæг бон феврал -и уæнгæ ку
известный/определенный день/возможность февраль GEN/INESS до когда/если

хъæртуй .
хъæрт -уй
достигать PRS.3SG

3.2. **Гъо** , **хъæртуй** , **уомæн** **æма** **зæронд**
гъо хъæрт -уй уомæн æма зæронд
да достигать PRS.3SG он,она.DAT и/но/чтобы/что старость

нимадмæ **гæсгæ** , **феврали** **мæйи**
нимад -мæ гæсгæ феврал -и мæй -и
считать/уважать.PART.PST/счет ALL судя февраль GEN/INESS месяц/луна GEN/INESS

æмбес **æнсури** **мæйæмæ** **хаудтæй** .
æмбес æнсур -и мæй -æмæ хаудт -æй
половина/пополам январь/клык GEN/INESS месяц/луна ALL падать.PART.PST ABL

3.3. **Уотемæй** , **басилтæ** **кодтонцæ** 12
уотемæй басилт -æ код -т -онцæ
таким.образом праздник.Нового.года/колядки/январь NOM делать TR PST.TR.3PL

январи , **Фацбадæнтæ** **ба** 22 **нæ** , **фал** 28
январ -и Фацбадæн -т -æ ба нæ фал
январь GEN/INESS Фасбаден PL NOM CONTR NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL однако

январи ».
январ -и
январь GEN/INESS

paragraph 4.

4.1. **Максими** **феппайуйнагмæ** **гæсгæ**
Максим -и феппай -уйнаг -мæ гæсгæ
Максим GEN/INESS замечать/догадываться,предчувствовать PART.FUT ALL судя

ма **уой** **зæгъæн** ,
ма уой зæгъ -æн
NEG/ещё/и/но/чтобы/что быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN сказать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

æма , **Фацбадæнтæ** , **æцæгæйдæр** , **гъæуама**
æма Фацбадæн -т -æ æцæг -æй -дæр гъæуама
и/но/чтобы/что Фасбаден PL NOM правда,истина ABL COMPAR/FOC должно.быть

райдайуонцæ 28 **январи** **изæрæй** .
ра- йдай -уонцæ январ -и изæр -æй
PREF начинать(ся) SUBJ.3PL январь GEN/INESS вечер ABL

4.2. **Бæрæгбонæн** **æхе** **туххæй** **ба**
бæрæгбон -æн æхе туххæй ба
праздник PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ 3SG.REFL.GEN/POSS.REFL.3SG ради,из-за/о CONTR

уин **бæлвурддæр** **радзордзинан** **нæ**
уин бæлвурд -дæр ра- дзор -дзинан нæ
2PL.ENCL.DAT точный COMPAR/FOC PREF говорить FUT.1PL NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

газзети		**иннæ**	**номери**		,	**Фацбадæни**		**хуæдразмæ**	.
газзет	-и	инн	номер	-и		Фацбадæн	-и	хуæдразмæ	
газета	GEN/INESS	другой	номер	GEN/INESS		Фасбаден	GEN/INESS	как.раз.перед/накануне	

4.3.

Уæ	**бон**	**æй**	**æма**	**нæмæ**
уæ	бон	æй	æма	нæмæ
POSS.2PL/2PL.ENCL.GEN	день/возможность	быть.PRS.3SG	и/но/чтобы/что	1PL.ENCL.ALL

ниффинсетæ			**уæ**	**гъудитæ**			,
ниф-	финс	-етæ	уæ	гъуди	-т	-æ	
PREF	писать	PRS.2PL	POSS.2PL/2PL.ENCL.GEN	мысль	PL	NOM	

бæрæгбони		
бæрæг	бон	-и
известный/определенный	день/возможность	GEN/INESS

арфитæ			.
арфи	-т	-æ	
глубина/благословение,поздравление/заговор,заклинание	PL	NOM	